

Л. ЗИМУШІ.

Сценарій режисбу театру "Перезіль".

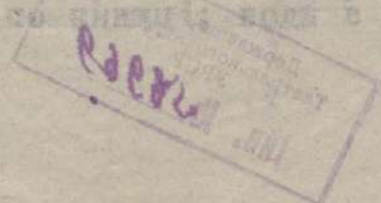
В селі Кунцовке два года подряд сложная молотилка никак не работала. Только исправят - на завтра снова стоит. И на этой почве пошла в селе агитация против М.Т.С., а заодно и против промышленности и против рабочих. Приезжают люди из М.Т.С. техники, механики, разбирают машину рассматривают каждую часть, понять ничего не могут. Молотилка как молотилка, а не работает. И только под конец хватились: "А кто же бригадир при молотилке? Оказалось самый заправский кулак из той же самой Кунцовки. А с виду он был как вы правильно говорите, "святой" человек, "активный" колхозник.

Письмо колхозников к Сталину.
"Правда"; 29-го января 33-го года.

ДІВІ ОСОБИ.

- 1/ Голова колгоспу.
- 2/ Баба Мотра, колгоспниця.
- 3/ Гала, трактористка.
- 4/ Тракторист.

ГОЛОВА. Так же бабо Мотре, це вам не просто собі весна, програвши кола сокиє пригрива, жайворонки співають, молоді тартуки уночі по садках лазить, дерево те тини обламає, сониться, а перша весна другої п'ятирічки. Весна ответственна. Така весна, що пройде при одноголосній дружності усіх елементів, що в них вона складається. А елементи, які відомо: трактори, ваша колишня булана та інші рисаки, насіння і те що засипане і те якого ви не повертаєте, а всі ці елементи, щоб вони без результату не розсіпались, прикручує більшовицька гайка. А в нас, бабо Мотре, в цих елементах одноголосної дружності ще нема. Насіння не вистачає, сказати просто те й де ж тій одноголосності бути, коли в тобі одній, бабо Мотре, аж цілих два голоси. Пожди! Ну да ж два, бо ти однією рукою голосуєш, щоб за десять днів усі сто відсотків собі за пазуку. І от через таких колгоспників не вистачає весні одного елемента, а так все харашо, он поглянь на колгоспнім дворі хлопці до спробного виїзду готуються, по бойовому, як на позиції гада фашиста на картеч брать... Ну, так як же бабо Мотре, принесеш той центнер пшениці, що собі - на пироги незаконно пригальсувала?

БАБА МОТРЕ. Чи до вас трактора придрагли, щоб ви од мене одчепилися? Не одержувала я незаконного авансу, не одержувала й не одержувала, сто сот разів не одержувала.

ГОЛОВА. Так записано ж бабо Мотре..

БАБА. Ой, матінко моя! Записано! Та чи я не знав, як воно записується? Та мені трудноді записували, записували те до того записали, що їх і не видно. Я сама собі, бачивши, ось в мене уся бухгалтерія. / Показує циток / Б ні! у руки не дам, я бухгалтерію і вночі в своїх рук не випускаю. Оце о, дивіться, скільки хліба одержувала, а оце позавчора з Пераскою гній з колгоспної стайні вивозили, а оце о стільки колгоспних поросят од недогляду здохло....

ГОЛОВА. Цось я не доберу в твоїй бухгалтерії....

БАБА. Хм! А, де й грамотні. Ось о-ж три рубчики, там де кора збилася! Розгляділи? Ну от, а ви кажете, я аванс незаконний одержувала.

ГОЛОВА. Е, бабо Мотре, кинь своє двоїну італьянську бухгалтерію бо як всі на неї рахуватиють, так усе лозу в колгоспі розтягнуть. Наси краще бабо Мотре центнера пшениці, та незабаром так засіємо, що тільки держись, суки син фашист. Он бач, уже й виїхали, попереду Галя з прапором, Васько гармонію розтяга, а он-с у розі твоя колішня будана, басує як жеребець та й ще й ряска, а ось і трактор виїхав, тільки трах.... трах... / Дивіться в бік трактора, ніби там трапилось цось страшне і незрозуміле. / Заходить тракторист й мовчки закуряє. Голова розвинує без слів, що там трапилось.

ТРАКТОРИСТ. До? Розстрілявати? У барабан молотарки пропускати і потім на Соловках десять років от контрреволюції протруувати? Ви ж бабо Мотре уявіть собі перед носом таку картину: тут вам навколо така весна, травичка делікатна ви-рощиться, сонце в небі й собі трудо-день, одробля, люди сіять наладнувались і раптом трах! Нема весни! Зірвали весну з плянну! До! Трактор не йде от що!

ГОЛОВА. Ти ти ж розкажи до ладу що трапилось?

ТРАКТОР. Тут трапилось мене, так що й не розбереш. Тільки виїхали, коли трах! і не йде. Я і так, і отакчичи, і отакені-ки, о. / Показує як він робив, голова одходить дивиться в бік трактора / Не йде. Це не інакше як товариші робочі, щоб не старатися на мужика, кой якого баракля вам у веді тракторів наприєслали, а ми спасібі їй будемо з такими тракторами весною орати, по сухому листю волочити, а аж у сніг сіять.

БАБА. У сніг?

ТРАКТОРИСТ. Дуже просто, техніка й до цього може дійти.

ГАЛЯ. /З прапором і книжкою в руках/. Товаришу голову. Ну до його робити? Усе йшло як слід, по-бойовому, коли трактор трах і став. Й дивлясь по книжці; вода в радіаторі е,

мастило де гребла є, іскра є і став, коли дивлясь, бензіна не іде, бак цілий, гурни всі цілі, а бензіна не іде і трактор теж.

ГОЛОВА. Ех! Другий елемент весня неусться. Аля б'їжи по монтера та так і б'їжи, щоб найрання весня тебе не наздогнала. То тобі один бабин Мотрин елемент був підпорчений, а тепер і з тракторним елементом цось не той. Ну брехня! Зільшовицька гайка не дасть весні розсипатися / дивиться в бік трактора, в цей час баба й Тракторист цось говорили /.

БАБА. Ой! не розказуйте далі, доки я не зарубаю в лесом бухгалтерію, що трактор поламався... /

ТРАКТОРИСТ. Ех, бабо Мотре, як подивився на таку роботу, так серце тільки трах і стане! тільки трах і знову стане! Цо дець, трактори ламаються. Та хіба при такій гарнізації на колгосп із сівбом впорється? Боляче мені, але проміж де нема, по секрету, мабуть не впорється. А я ж ударник. А додод говорить так. Трактор не родиться. А трактор з МТЗ. Значить і МТЗ не родиться. Значить колгоспу на М.Т.З. нічого надіятися. Виходить, до од МТЗ і робочої класк колективу підмоги нема, то може-б ми по одиниці обсіялися! Отак бабо Мотре обернеться справа. А як воно, не мені слухати мені ударнику, до великі бумаги одержував за гдарну роботу. / Лістає й розгорає величезний папер / . О! Бачите одна печатка яка авторитетна, з сквороду завбільшки. Ну я пішов, кличуть до трактора.

ГОЛОВА. Ну, оглянув уже механік трактора. Зараз піде баб Мотре, аж гай загуде.

БАБА. Е, не кажи, це я вже бачу, що ми з такими тракторами в сніг будем сіять.

ГОЛОВА. У сніг?

БАБА. У сніг. Техніка!

ГОЛОВА. Куркульська, мабуть, техніка, цось я не чув щоб у колгоспах так сіяли. Ну, бачите вже й тракторист у сідло сів, зараз піде трактор.

БАБА. Е, мабуть, не піде.

ГОЛОВА. Піде! Зільшовицька гайка не допустить щоб не пішов. Ну, а як же бабо Мотре і з тим центнером? /

БАБА. Ну, коли немає? То так просто не було, а як ч нас те трактори ламаються так і зовсім нема, ну тобі ні крупиночки ні зерниночки законної.

ГОЛОВА. Ой бабо Мотре, доведеться, мабуть, не вас за той центнер, аж цілу тонну з гримами репресій накласти. Ну от бачите і пішов трактор, тільки трах... трах. / Так німа картина цо й годі перед виходом тракториста /

ТРАКТОРИСТ. До? Цо монтер не по тракторах, а монтер не

волячих хвостах, у хвоста техліка не висока, так він там може й грамотний. Даром кашу колгоспну їсть, та дізчат у чесних трактористів відбиває. Що? Не йде трактор от що! Люди пучками вказують та сміються з мене, а я винний що трактори такі, до їх тільки замісто курячих сидел ставить? Я ж ототрий колись хазяїном був а колгосп через трактор мене посміковиським зробив, а ототрий за вдарну роботу грамоти з печатками одержував...

БАБА. Та ви вже показували. Ой не розказуйте далі, доки я не зарубав у бухгалтерію, що і вдруге трактор поламався. / Тракторист і баба гомонять, потім тракторист пішов/.

ГАЛЯ. Ну й що його робити, тотарину голову? Не йде! Я дивлюсь по інструкціїх а баглада в книжку / і механік дивиться по інструкції, а бензина не йде, і бак цілий і турки цілі, і бензина як бензина і вона і віджа, а не йде, а скі раз вона не йде і трактор не йде. А колгоспники і сміються і лаються, кажуть придержте там весну, хай у наш колгосп ген аж під осінь заскочить, бо раніш до сіжня ярої не підготуємся. А кажу підготуємся, а вони ні, хоч плач.

ГОЛОВА. Стоп Галю! У нас в конторі мтаєс івський технік сидить!

ГАЛЯ. Сидить. Я зарубувать трактор треба нову дозвину на нову бухгалтерію у колгосп.

ГОЛОВА. Біжи за техніком! Так біжи, мов тобою разом з шмакострільної батареї вистрелили / Галя біжить. Велике напруженіе пада на більшовицьку гайку. А ти й досі гут, бабо Мотре? Я думав, що ти вже той центнер у мішечок насипала, а ти тут окопалась, як одстаючий колгосп на чорній подці. Ой, сором бабо Мотре, а тут же весна! Тільки за тобою й зупинка, інженер ось заріз трактора пустисть...

БАБА. Та, щось не піде трактор. Бачите ось уже аж дві зарубки у бухгалтерії, чи й вистарчить цілка доки він до поля допхасться. А пшениці незаконної в мене нема і що я її за пазухом виносила то брехня...

ГОЛОВА. Та я й не казав, що ти за пазухом виносила...

БАБА. Хоч і не казали, а я все" дно не виносила, і нема в мене центнера і не говоріть!

ГОЛОВА. Я оце як придивився до тебе, бабо Мотре, так бачу до нема у твоєму організі більшовицької гайки, усі елементи організму без плячу працюють, язик ти до колгоспу записала, душу індивідуально господарювать залишила, а руки в куркумьській агентурі пайок одержують і роблять нашій державі підрия. Пождіть! От, приміром, буде наша держава другий Дніпробуд і вартий він приміром сто мільйоні центнерів, а раз наш колгосп через тебе центнера не досіє, то і не вистачить щоб той другий Дніпробуд пустити на стале коліца, та на два отакюньких гвинтики і опитас республіка: хто з тому злочинстві винний? І я вийду на трибуну і скажу усьому світовому пролетаріату і колгоспникам: "бабо Мотре винна бо центнер хліба в пазусі виносила" ... Ну от бачите бабо, я ж казав трактор піде, уже інженер он і руки обтира, весна як

весна, тільки ви од весни сімулянічаєте...

БАБА. Стара я вже для весни стала...

ГОЛОВА. То для природної весни стара, а для більшовицької ми всі молоді... Ну от бачите, Галя вже й прапор розправила, а ось і трактор пішов тільки трах... трах/Таж німа картина. Заходить тракторист/.

Тракторист. Що? Ну його к чортовій матері от що. Чи я для того бомагу получаю...

БАБА. Та ви вже показували!

ТРАКТОРИСТ. Це друга. Це та, що з двома печатками, а та тільки з однією, то не така авторитетна. Дог! Не йде трактор от що./Бабі/. А люди мятюкаються, ми кажуть доберемося чого він сукин син фашист ламається. А я що думаю буду сидіть чекать поки доберуться. Як би хазяї в нас хороші, бабо, а то приїхала оця... більшовицька гайка. З такими ховаями, бабо, без хліба будем у колгоспі сидіть, аж душа болить за революцію./До голови/. А, товаришу голова, у саботажі весни участі брати не хочу, не можете господарства нагвинтити, так я пішов у колгосп "Червона Зоря" там трактори не ламаються/пішов/.

БАБА. Уже нема де й зарубувать про трактор, треба нову дозину на мою бухгалтерію у колгоспі витягти... Ой, хто ж це йому доніс, що я у пазусі пленицю носила.

ГАЛЯ. Не йде....

ГОЛОВА. Бензіна не йде?

ГАЛЯ. Так бензіна, і рури...

ГОЛОВА. Знаю, цілі рури. Стоп Галя! А як там по інструкції весна остановку робить поки ви дивитесь, а бензіна не йде?

ГАЛЯ. Весна? /Дивиться в книжку/. Нема за весну, мабуть не робить весна остановки.

ГОЛОВА. Механік не поміг, інженер не поміг, тракторист дві бомаги як крила розпрямив і з "Червоною Зорею" полетів. Баба Мотря центнер цвєниці за пазуху як ховрах за шок заховала, а весна, Галя?

ГАЛЯ. Весна?

ГОЛОВА. У весни Галя остановки нема, і може вона здержаться тільки на більшовицькій гайці. Сідай, Галя, на трактор! /Галя пішла/ А ти бабо Мотре й досі за центнером не пішла?

БАБА. Та я не піду!

ГОЛОВА. Хай значить лежить центнер?

БАБА. То таке, що не перележить... Тьфу! Чого ж воно перележить, як його в мене нема? Ну нема ні зерниночки, ні бобиночки та все дно ком би й було, трактор же не іде, що ми в сніг сіяти будемо?

ГОЛОВА. А ви можете довести, що трактор не піде?

БАБА. А от і доведу./ Ніби заміряється цілком/.

ГОЛОВА. То на вас! То ви цілком беретесь доводити?

БАБА. Таки цілком і доведу, бо на ньому ж уся моя бухгалтерія, оце ось зачете три зарубки, це я незаконного авансу аж тричі не брала а оце о три, це трактор стільки ламався, а отут на сучейку зараз четверту зроблю....

ГОЛОВА. Стоп, бабо Мотре! Пішов! Тільки трах, трах, трах, трах....

БАБА. О? Пішов! Оскандалилась та техніка, що в сніг сіє.

ГАЛЯ. Пішов! І все по інструкції, Вода в радіаторі є, Мазиво є. Іскра є. Бензінна ияга. За кермом чесний колгоспник є....

ГОЛОВА. Стоп, Галю! Хто за кермом?

ГАЛЯ. Чесний колгоспник!

ГОЛОВА. А до тебе хто сидів?

ГАЛЯ. До мене? А той, що пішов туди де трактори не ламаються. Тван Мотушка.

ГОЛОВА. Так, А чого бензінна не йшла, добрали?

ГАЛЯ. Ой! Я й забула. Шкла пертого в бак насипано, було, й розпилувач ним вабило. Ой, це ж він насипав!

БАБА. А він такий. Характером у батька вдався, той зловредний був, на капості, всьому селу капості строїв, експлоатірував, за сніг та ще матакав.

ГОЛОВА. А батько його де зарез?

БАБА. На соловках! На соловках у домі одиху!

ГОЛОВА. То це смисл йому звістку дас, мовляв, ми ще живі тату!

ГАЛЯ. Товаришу Голово! Це ж він в "Червону Зорю" пішов, цах і там трактори ламатимуся!

ГОЛОВА. Стоп Галю! Віжи в колгосп "Червона Зоря", скажи хай ПИЛЬНУЮТЬ хто на тракторах сидить, а політвідділ хай цьому паду дасть безкоштовний квиток з отдельним ваго-

ном на проїзд до батька, ну біжи, та так б'єш, наче в тебе весна як пропелер крутиться. Да бабо Мотре, така куркульська техніка, що через неї у сніг сїють. А ти не хочеш центнера пшениці назад оддати, насипала б оце в мішечок, та на плечі, та на воза та й гайда сїять.

БАБА. І вам ото не сором говорити, щоб я старістю центнера на плечі брала....

ГОЛОВА. Та я, бабо, молодого керось пришлю, щоб до воза виніс:

БАБА. Ну хіба, що молодого... Та й де там у мене той центнер? От ей же богу немає центнера, та тобі ж ні крупиночки не бобиночки... Там тіві пшенички незаконні, кілограмів із сїм.... десять...

ГОЛОВА. Не виставило сили до центнера донести?... А як же з тими авансами бігали, як молоді та все рости....

БАБА. Е! Де вже там рости! Вачите ось із цілочком усе ходжу.

ГОЛОВА. Той цілочок баба Мотре вас не підшира, то, бабо, куркульська бухгалтерія....

БАБА. Геть те бо не смійтеся із старої! Дивіться он креме, тах центі господарі/насіння на возі кинули, не вкляли щоб горобці розкльовували. А гиш! Куркульські, елементи колгоспу не розкльовуйте! А гиш! / Кидає цінок в один бік сама їде в другий до трактора/.

ГОЛОВА. Весна, - аж свистить! Гейка действує!

Шкловрук ВУКОШ
в.ам. № 2101, тир. 300
Міськліт 2142
стр. 7

Ломк 4222

Стебл